

TAG TEMPERATUREN PÅ FRILUFTSLIVET I VORDINGBORG KOMMUNE

**Tag temperaturen på friluftslivet i Vordingborg
Kommune**

Udgivet af Vordingborg Kommune 2018

Redaktion: Paul Debois og Jette Stauner, Byg, Land og Miljø.

Udarbejdet af: Vordingborg Kommunes Miljøråd

Vordingborg Kommune

Østergårdstræde 1A

4772 Langebæk

FORORD

*Af Else-Marie Langballe Sørensen
Formand for Vordingborg Kommunes Teknik og Miljøudvalg
Formand for Vordingborg Kommunes Miljøråd.*

Vordingborg Kommunes Miljøråd er et dialog forum, der har til opgave at formidle kontakten mellem politikere, administration og interesseorganisationer.

Miljørådets medlemmer påtager sig ud over den løbende dialog også at medvirke i konkrete tiltag, der kan understøtte og udvikle kommunens indsatser i forhold til natur, miljø og friluftsliv.

Tidligere har Miljørådet taget initiativ til "Tag temperaturen på naturen i Vordingborg Kommune" (Konference og rapport 2011).

I efteråret 2012 nedsatte Miljørådet en arbejdsgruppe til "Tag temperaturen på friluftslivet i Vordingborg Kommune".

Arbejdsgruppen har bestået af repræsentanterne fra Dansk Skovforening, Friluftsrådet og Dansk Kano og Kajakforbund bistået af den kommunale administration. Arbejdsgruppens overvejelser har været drøftet på flere af Miljørådets møder.

Processen har været lang og svær at holde på sporet, da opgaven hurtig bliver omfattende og vanskelig at afgrænse og overskue. Med denne rapport opsamles og afsluttes arbejdet.

Rapportens baggrundsmateriale har taget tid at indsamle. Det indsamlede materiale er undervejs i processen tillige brugt til arbejdet med "Blå eventyr – blå vand til alle", "Kystnære Stier og Vandaktiviteter", Camønoen, Biosfære Møn, forbedring af friluftslivsfaciliteterne i kommunens havne m.m.

Rapporten indeholder en række forslag og anbefalinger fra Miljørådet til Kommunalbestyrelsen i forhold til, hvordan indsatsen for friluftslivet kan styrkes til gavn for borgerne og kommunens gæster.

Jeg takker Miljørådet og især arbejdsgruppen for den ihærdige indsats i den til tider svære proces.

(Underskrift)

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning
2. Miljørådets vision og anbefalinger til kommunalbestyrelsen.
3. Status for realisering af anbefalinger
 - 3.1 Naturbaser / friluftsbaser og andre faciliteter for friluftslivet.
 - 3.2 Oversigt over foreninger med friluftsliv som formål.
4. Formidling af friluftsliv i Vordingborg Kommune
5. Friluftsliv – aktiviteter og samspil.

Bilag:

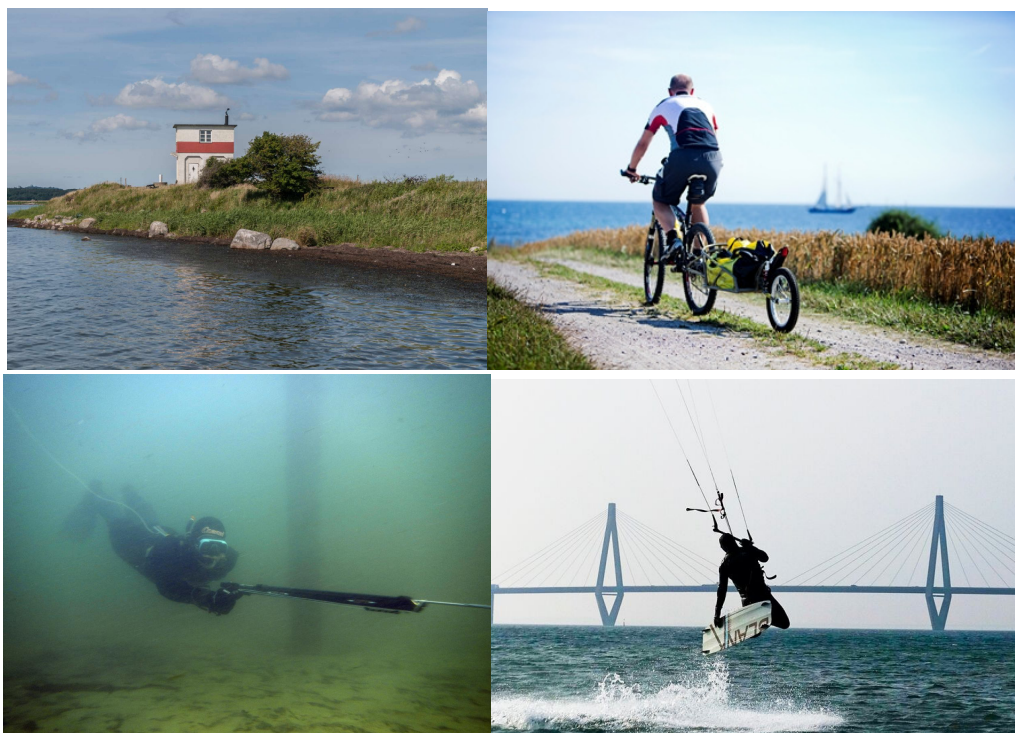
Bilag 1 Vordingborg Kommunes Miljøråd.

Bilag 2 Miljørådets proces frem mod vision og anbefalinger.

Bilag 3 Kort over ruter, naturbaser og friluftsfaciliteter.

Bilag 4 Lister over foreninger i Vordingborg Kommune med friluftsliv som formål.

Bilag 5 Vordingborg Kommunes vision og politikker.

1 Indledning

”Miljørådet er et dialogforum for Vordingborg Kommune og borgerne om emner, der er relateret til natur, miljø, formidling, friluftsliv, planlægning i det åbne land og bæredygtighedsemner/LA21 – spørgsmål”.

Læs nærmere om Miljørådet i bilag 1.

Miljørådet har med denne rapport valgt at sætte fokus på friluftslivet i Vordingborg Kommune. Formålet er at give rådets bud på hvordan og på hvilke præmisser, der kan ske en styrkelse af mulighederne for friluftsliv i kommunen til gavn for udviklingen af kommunen og til gavn for kommunens borgere og gæster.

Denne rapport koncentrerer sig om at formidle Vordingborg Kommunes Miljøråds vision og anbefalinger til kommunalbestyrelsen i forhold til udviklingen af friluftslivet.

Inden vision og anbefalinger er der derfor kun en indledende definition af, hvordan Miljørådet har valgt at definere og dermed afgrænse begrebet ”Friluftsliv” i denne rapport.

Vision / ønsker og anbefalinger følges af afsnit, hvor der gives en status for tiltag, der har relation til rådets udspil.

For at give et helhedsbillede suppleres med en række supplerende informationer om tiltag, der samspiller med de nævnte tiltag. Tiltag og ønsker er på tværs af den formelle kommunale udvalgs - og administrationsopdeling, og fordrer derfor til et tværgående samspil mellem forskellige kommunale enheder.

Informationer om Miljørådet, processen frem mod anbefalingerne, kort, foreningsoversigt samt kommunalbestyrelsens vision er vedlagt som bilag.

Miljørådets valg af definition af friluftsliv.

Friluftsliv defineres i denne rapport som:

”Aktiviteter, der foregår i fritiden uden for hjemmet, arbejdspladsen og anlagte baner – altså ude i landskabet, i naturen på vandet, under vandet, i luften – uorganiseret såvel som organiseret i foreninger m.v.”

Definitionen er første gang formuleret i rapport til nationalpark-undersøgelse for Det sydfynske Øhav. Miljørådet har valgt, at bruge denne definition i arbejdet med denne rapport.

Det er derfor denne definition, der ligger til grund for hvilke emner, Miljørådet har valgt at forholde sig til i denne rapport.

2 Miljørådets vision og anbefalinger

Miljørådets vision for udviklingen af friluftslivet i Vordingborg Kommune.

Miljørådet har opstillet en række primære ønsker for udviklingen af friluftslivet i Vordingborg Kommune:

Generelt

- At fremme, at friluftslivet sker på et bæredygtigt grundlag.

Konkret

- At kommunen har et fyrtårn i form af et hovedformidlingscenter på Farø
- At der fordelt i hele Vordingborg Kommune er en række naturbaser/friluftsbaser, der etableres og drives som partnerskaber.
- At er en mobil natur/friluftsbaser har en fast turnus mellem 20 forskellige pladser rundt om i kommunen.

Miljørådets anbefalinger i forhold til udviklingen af friluftslivet i Vordingborg Kommune.

Miljørådet har formuleret en række anbefalinger, der følger op på og eller uddyber de primære ønsker.

- ✓ Der gennemføres en friluftslivstemadag med foreninger, erhvervsdrivende og andre.
- ✓ Der udarbejdes en oversigt over foreninger, der arbejder med friluftsliv i VK.
- ✓ Der udarbejdes et årshjul for friluftslivsaktivitetsdage og –events (skovens dag, naturens dag, havnens dag, vandugen, vandrefestival, FZ-ugen, ørnens dag...).
- ✓ Idéer på der berører privat ejendom skal "sælges" til lodsejer. Lodsejer skal synes, at det er en god idé at være med.
- ✓ Der udarbejdes en samlet sti- og rutefortegnelse for Vordingborg Kommune i samarbejde med lodsejere.
- ✓ Der etableres flere faciliteter midt på Sydsjælland.
- ✓ Der laves infotavler eller app om nærmeste faciliteter. (Cykler, købmænd, kiosker, mad, caféer...) og næste base.
- ✓ Informationer/oplysninger om færdsel i naturen gøres tilgængelige.
- ✓ Der arbejdes for tilgængelighed
- ✓ Der etableres et "fyrtårn" for friluftsliv og naturaktiviteter i Vordingborg Kommune ved indgangen til Vordingborg Kommune (Farø).

- ✓ Der etableres multifunktionelle baser for friluftsliv fordelt med tre på Sjælland og tre på Møn/Bogø. Flere mindre baser imellem.
- ✓ Der indgås samarbejde med frivillige samt organisationer og lodsejere om etablering, opsyn og drift af naturbaser.
- ✓ Faciliteter og naturbaser etableres i et netværk med en dagsmarch afstand (10-20 km).
- ✓ Der etableres flere rideruter og steder, hvor man kan overnatte med hest.

3 Status for realisering i forhold til anbefalinger.

Processen har været langvarig, så i forhold til rådets anbefalinger, er der allerede en række tiltag, som har set dagens lys. Afsnittet samler op på initiativer og aktiviteter, der i større eller mindre grad indeholder elementer, der dækker rådets anbefalinger.

Friluftsliv og bæredygtige tiltag.

Miljørådet har et ønske om, at udviklingen af friluftslivet skal ske på et bæredygtigt grundlag. Kommunalbestyrelsen har iværksat forskellige tiltag, der også omfatter en bæredygtigheds tilgang til friluftsliv, ligesom der er tiltag i grænsefladen mellem friluftsliv og turismeudvikling.

Her kan nævnes Biosfære Møn, der i sig selv fordrer en bæredygtighedstilgang til beskyttelse og benyttelse af natur og kulturmiljøerne. De selvstændige tiltag Fishing Zealand, Dark Sky og Camønoen er del af underlaget for Biosfære Møn. Fishing Zealand har som sit grundlag at

udvikling af lystfiskeri og lystfiskeriturisme skal ske på et bæredygtigt grundlag, så der er fokus på naturbeskyttelse, naturgenopretning, fiskemetoder, fiskebestande og lokalsamfundene. Dark Sky at der sker en styring af lysforureningen og Camønoen arbejder på at begrænse påvirkningerne af nærområderne til ruten, herunder eks. affald og støj.

3.1 Naturbaser / friluftsbaser og andre faciliteter for friluftslivet.

I Vordingborg Kommune findes en bred vifte af faciliteter til friluftslivet. I denne rapport beskrives alene de faciliteter, der er offentligt tilgængelige. Det vil sige, at også private faciliteter, der mod betaling kan benyttes af turister og borgere på lige fod med gratis offentlige faciliteter. Ofte er det mindre beløb, der opkræves.

Hvad er en naturbase?

Miljørådet har i sine forarbejder tænkt på et netværk af nogle lidt større naturbaser (hovedbaser) i tilknytning til byerne / steder med større koncentrationer af borgere eller gæster (turister), og nogle mindre naturbaser i tilknytning til naturområder o.l., så disse områder ikke belastes unødigt.

En naturbase indeholder som minimum toilet, vand, bålplads og information om andre naturbaser og faciliteter.

Naturbasen kan alene eller indgå i netværk af flere baser desuden have overnatningsmuligheder (shelter) og opbevaringsfaciliteter til grej.

Oversigt over antallet af de forskellige faciliteter.

Type	Antal	Navn/placering
Naturbaser	5	Ørnehuset i Præstø Den gule stald, Kalvehave Bevæsterhuset, Vintersbølle Skov Avnø Naturcenter Hyllevang Naturcenter, Nyord
Grejbanker	11	Avnø Naturcenter (VK, NK, NST) Stege Grejbank (stege Skole, VK) Den Gule Stald, Kalvehave (VK) Bevæsterhuset, Vintersbølle Skov (VK) Ørnehuset, Præstø Strand (VK) Ørslev Naturbase (Ørslev Lokalråd) Møns Museum (MSD, VK) Langebæk Administrationsbygning (VK) Vandsportstraileren (VK) Snorkeltrailereren (VK, NK, NST, Geocenter Møns Klint) Naturvejledertrailereren (VK)
Bålhytter	2	Avnø Naturcenter (NST), Hyllevang Naturcenter (NST)
Fugletårne	4	Avnø Naturcenter, Hyllevang Naturcenter (NST), Ulvshale (NST), Nyord (DOF/Fugleværnsfonden)
Shelterpladser	25	Nokkeskoven, Avnø FDF/FPF 100meterskoven, Ørslev Dehnslytten, Bakkebølle Ellehammerhuse, Bakkebølle Solvang, Petersværft Gammel Kalvehave Havn Gæsteriet B&B, Sandvig Sandvig Havn Bådshelter, Roneklint Ridebanen, Ugledige Hyldevang Naturcenter, Nyord Mosehældgård, Udby Mønbroens Camping Nøble Shelterplads Tøvelde Spejdergrund Poul Ankers Plads, Sprove Lerbæk, Askeby Møn Økologiske B&B, Askeby Vindebæk Slotshaven, Fanefjord Skov Mandemarke Haver, Kraneled Møns Klint Lejrplads Mødestedet Østerpol, Borre Bogø Fyr Bogø Havn
Bålpladser	35	På friluftsguiden.dk er registreret 35 steder, enkelte steder flere bålpladser.

Multtoiletter	16	På friluftsguiden.dk er registreret 16 offentlige multtoiletter fordelt på kommunale, private og statsarealer.
Gåture og Vandrerruter	61	Æsketure (12 ture) Natur- og Sansesier (12 ture ved plejecentre) Gåsegangen Silderuten Antoniterruten Hjertesti Vintersbølle Skov (3) Hjertesti Stege-Udby Skov (1) Hjertesti Trellemarken-Ore Spor i landskabet - Bogøsporet Spor i landskabet – Spor ved Rosnæs Kløversti Ørslev (4) Stier Mallings Kløft (4) Naturstierne Svinø (7) Afmærkede ruter Klinteskoven (6) NST Afmærkede ruter Ulvshale Skov (1) NST Sundhedsti Stege-Udby Skov (1) Fjord til fjord Naturstien (1) Camønoen (1) National rute Sjællandsleden (Sydsjællandsleden og Møn Rundt) (2)
Orienteringsløberuter	3	Find vej i Vordingborg By Find vej i Klinteskoven Find vej i Trellemarken-Oringe
Cykelruter		National cykelrute Gedser- Helsingør N7 National cykelrute Østersøruten N8 National cykelrute Berlin-København N9 Regional cykelrute R?? Møn Rundt Regional cykelrute R88 Munkevejen Panoramarute – Den søde tur Panoramarute – Oldtidsruten Panoramarute – På toppen af verden Panoramarute – På opdagelse med familien Panoramarute – Herregårde Panoramarute – Eventyrlig idyl Bakkebøllestien
Rideruter	4	Riderute Svinø Avnø Riderute Fjord til fjord stien Riderute Møns Klint på Klintholm Gods (ridekort eller gæst) Riderute Stensby Skov (ridekort)
Snorkel- og dykkerruter	3	UNDINE Møns Klint UNDINE Kalvehave UNDINE Ore Strand
Ro -, Kano - Kajakruter	32	På friluftsguiden.dk er registreret 32 forskellige ture.
Hundeskove	5	Klinteskoven, Møns Klint Præstø Vintersbølle Overdrev, Nyord Avnø Trellemarken, Vordingborg (fritløbsområde)

Boardwalks og handicapstier	5	Klinteskoven, Møns Klint Ulvshale Skov Hulemosesøen Avnø Hyllevang, Nyord
-----------------------------	---	---

Se mere på friluftsguiden.dk og på www.vordingborg.dk/oplevelse

Naturrum

Ved Præstø Fjord er der et Naturrum. Et Naturrum er støttepunkter der understøtter naturformidling og friluftsliv, og formidler "det lokale særpræg". Omkring fjorden har Næstved, Faxe og Vordingborg Kommune etableret en række støttepunkter, der er udflugtsmål med anderledes fysiske rammer for ophold, aktivitet og formidling i naturskønne områder. Naturrum fremhæver det særlige ved stedets natur og historie og giver besøgende en pause fra hverdagen.

<http://www.friluftsraadet.dk/indhold/friluftsliv-for-alle/naturrum/kort-over-naturrum.aspx>

Bemærk: Faciliteter på skoler og institutioner er ikke med i registreringen, medmindre de er offentlige tilgængelige.

Selve kortlægningen findes som bilag 3 bagerst i rapporten.

3.2 Oversigt over foreninger med friluftsliv som formål.

Vordingborg Kommune har p.t. etableret "Foreningsportalen" (kommunens hjemmeside), hvor bl.a. foreninger med friluftsliv som formål er registrerede.

Alle frivillige foreninger der i Vordingborg Kommune modtager tilskud eller låner kommunale lokaler i henhold til Folkeoplysningsloven, eller blot ønsker at være synlige overfor borgerne og den

kommunale administration, kan blive registeret i Vordingborg Kommunes foreningsportal. Foreningerne ansøger via Foreningsportalen om at blive godkendt som enten en folkeoplysende forening eller anden forening. Når foreningen er godkendt modtager de et login til Foreningsportalen, hvorefter foreningen selv kan oprette en profil. Det er foreningen selv der efterfølgende holder deres kontaktoplysninger opdateret.

Ved en søgning i Foreningsportalen ud fra søgeord relateret til friluftsliv og udeliv er "Kultur og Fritid" kommet frem til følgende foreninger, der har berøring med udeliv og friluftsliv i bred forstand i Vordingborg Kommune:

Kategori	Antal
Generelt	23
Spejdere	14
Stavgang/vandring	2
Løb	8
Triatlon	2
Cykling	4
Fiskeri	6
Svømning	5
Geologi	1
Jagt	5
Sejlads	9
Roning/kajak	4
Ridning	6
Snorkling/dykning	2
Kitesurfing	1
Astronomi	2
Botanik	1

Bilag 4 viser en oversigt over foreningerne der har ladet sig registrere i Foreningsportalen under Vordingborg Kommune. Der er efterfølgende sket en sortering jfr. Miljørådet valg af definition / afgrænsning af "Friluftsliv".

Det har ikke været muligt at rekvirere en lokalliste fra Friluftsrådet. Friluftsrådet fungerer som paraplyorganisation for 85 forskellige foreninger, heriblandt de landsdækkende organisationer for spejderne, kano- og kajakroning, ridning, vandring mv.

4 Formidling af Friluftsliv i Vordingborg Kommune

Formidlingskanaler

Afsnittet giver en oversigt over, hvor man kan hente informationer om friluftsliv og faciliteter. I forhold til formidling af friluftsliv i Vordingborg Kommune er flere kanaler.

I nedenstående skema kan du se, hvilke kanaler og hvilke organisationer, der er ansvarlige for kanalerne:

Kanal	Titel	Ansvarlig
Hjemmeside	www.friluftsguiden.dk	KTC Netværk for Friluftsliv (kommunerne i Region Sjælland)
	www.vordingborg.dk/oplevel	Vordingborg Kommune
	www.naturenivordingborg.dk	Vordingborg Kommune
	www.udinaturen.dk	Naturstyrelsen
	De enkelte foreningers hjemmesider	De enkelte foreninger
	www.friluftsradet.dk	Friluftsrådet
	www.sydskystdanmark.dk	Visit Sydsjælland og Møn
	www.visitmoensklint.dk	House of Moen
	www.camoenoen.dk	Museum Sydøstdanmark
	www.vordingborg.dk/biosfaere-moen	Vordingborg Kommune
	www.fishingzealand.dk	Fishing Zealand – kommuner i samarbejde
	www.blåeventyr.dk	Vordingborg Kommune
Facebookgrupper	Frisk luft på Sydsjælland og Møn	Vordingborg Kommune
	Oplev Vordingborg	Vordingborg Kommune
	Camønoen	Møns Museum
	Camønoens ildsjæle	Møns Museum
	Sydskystdanmark	Visit Sydsjælland og Møn
	De enkelte foreninger	De respektive foreninger

Supplerende initiativer og tiltag.

Blå eventyr

Blå eventyr er en kortfolder og en hjemmeside om vandsport i Vordingborg Kommune og snart en app. Blå eventyr er til inspiration for de vandsportsglade. Her er samlet informationer om faciliteter til vandsport og beskrevet oplevelser langs kysten, i og på havet. Blå eventyr henvender sig både til turister, fritidsbrugere, skoler og institutioner samt erhverv tilknyttet vandsport. Blå eventyr er udviklet af Vordingborg Kommune på tværs i organisationen med sparring fra foreninger og andre frivillige, Museum Sydøstdanmark, Naturstyrelsen og Visit Sydsjælland og Møn.

Natur- og friluftvejledning:

Naturvejledningen handler primært om formidling af naturen i bred forstand, hvor friluftsfaciliteter og naturbaser fungerer som base for en regulær formidling af naturfænomener, sammenhænge og flora og fauna.

Der er ansat naturvejledere i staten og i kommunen. Foreninger med et primært fokus på natur som eksempelvis Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Naturfredningsforening mv. formidler også

deres viden og har i visse tilfælde ansatte naturformidlere. Der ud over findes flere private konsulentfirmaer, der udbyder deres specifikke naturformidling.

Friluftvejledning er en pendant til naturvejledning men med fokus på friluftslivet og aktiviteter i naturen fremfor formidling om naturen. Her handler det mere om samvær og at bruge naturen og landskabet som scene for aktiviteter, enten som oplevelser eller som undervisning og kurser, få sammen eller i større organiserede grupper.

Her er flere aktører på banen. De friluftvejledere, der er kommunalt ansat, findes oftest på efterskoler, højskoler, i daginstitutioner og ungdomsklubber. Desuden foregår en del friluftvejledning for fritidsbrugere i vandsportsforeningerne, spejdergrupper og lignende. DGI formidler friluftsliv, ikke naturvejledning, og udbyder ligesom vandsportsforeningerne kurser i forskellige friluftaktiviteter.

Her er en del private udbydere af friluftvejledning i lokalområdet. I forbindelse med Camønoen er opstået et marked for at udbyde vandreture og oplevelser tilknyttet vandreturen, eksempelvis "spiselige planter" og "stillevandringer". Og vandsportsaktørerne er opmærksomme på et øget marked for outdoorisme.

5 Friluftsliv – aktiviteter og samspil.

Hvordan indgår friluftsliv i forbindelse med sundhed, udeskole, fritid og turisme?

Afsnittet giver en indgang til nogle af de mange forskelligartede sammenhænge, hvor friluftslivsaktiviteter er del af den kommunale indsats til gavn for kommunens borgere og gæster.

Sundhed

Friluftsliv som redskab til sundhed

Vordingborg Kommunes Afdeling for Sundhed anvender naturen som sundhedsindsats i det forebyggende og patientrettede arbejde med borgere i Vordingborg Kommune.

Der opfordres og inspireres til at bruge uderummet i hverdagen, og det indgår også i træning på forskelligt niveau, fx i genoptræning. Der er samspil i kommunen om indsatsen for stisystemer, vandreruter, cykelstier, faciliteter med henblik på at gøre det så nemt som muligt at bruge uderummet på forskelligt niveau i borgerens egen indsats for en øget livskvalitet.

Naturvejleder er ansat i Sundhed, som en fast del af personalet.

Der afholdes rygestopkurser i naturen, hvor naturvejleder og rygestopvejleder arbejder sammen i naturen med kursisterne. Succesraten på disse kurser er højere end for traditionelle rygestopkurser.

Naturvejlederen har naturture og naturaktiviteter for alle patientkurser for overvægtige, smerteramte, hjerte-, diabetes-, kræft-, og KOL patienter.

Også gennem sundhedsplejens indsats for unge mødre kommer i naturen med naturvejlederen. Også patientforeninger og selvtræningshold kommer i naturen på inspirationsture med naturvejlederen.

På tværs af kommunens afdelinger afholdes også naturture og aktiviteter i naturen, fx vild mad kurser for skoler og voksne, inspirationsoplevelser for integrationsrådet og flygtninge/indvandrere til kommunen, aktiviteter for socialpsykiatri, ældreområdet.

Udeskole

Udeskole er et begreb, der både rummer læring om naturen men også almindelig skoleundervisning med naturen som kulisse og med fokus på indlæring via bevægelse.

Friluftsrådet støtter udeskole begrebet på flere niveauer og har med initiativer som Kløverstier, Blå Flag, Naturens Dag, Grønt Flag Grøn Skole, Grønne Spirer – friluftsliv for 0-6 årige og uddannelse af naturvejledere åbnet op for at få flyttet undervisningen ud i naturen, hvor friluftsfaciliteter ofte danner rammen om udeskolens aktiviteter.

I Vordingborg Kommune har skoler, foreninger og daginstitutioner mulighed for at aftale undervisningsforløb eller aktiviteter i naturen i samarbejde med en af Vordingborg Kommunes tre naturvejledere. På Avnø Naturskole tilbyder naturvejlederen gratis undervisningsforløb for kommunens skoler og daginstitutioner.

Et eksempel på aktiviteter på Avnø Naturskole er "Avnø Klassik".

"Udstyret med waders, baljer, spande og net går vi til kysten for at fange det, der lever på lavt vand i Avnø Fjord. Teleskopet er altid med, så vi også kan nyde synet af de spættede sæder, der yngler der."

GPS-løb Futuristisk Stjerneløb og undersøgelser af andefugles fysiologi er andre aktiviteter.

Der findes en mobil grejbank samt flere stationære grejbanker, som lærerne, pædagoger og dagplejemødre kan booke til undervisningsforløb med grej, der retter sig decideret mod specifikke emner som udstyr til at undersøge livet i vandkanten ved eksempelvis Præstø Strand i Ørnehuset eller livet i skoven ved Beværterhuset i Vintersbølleskoven tæt på Nyråd.

Kørekort til grejet i grejbanken "Den gule stald" i Kalvehave udbydes af naturvejlederen til skolelærere og andet pædagogisk personale.

Et sti-rutesystem som Kløverstien i Ørslev målretter en af de fire ruter til skolebørn og udeskole. Ruten passerer skolen og børneinstitutionerne.

Ved en henvendelse til læringskonsulent i Vordingborg Kommune med spørgsmålet om kendskabet til folkeskolernes benyttelse af friluftsfaciliteter til udeskole, blev svaret, at der ikke findes en samlet opgørelse over anvendelsen af eksisterende offentlige friluftsfaciliteter til udeskole men at det formodentlig er individbaseret viden fordelt på de enkelte skoler eller de enkelte lærere. Det blev formodet, at en kortlægning af friluftsfaciliteterne og større fokus på de muligheder, friluftsfaciliteter og -aktiviteter stiller til rådighed for udeskole, kunne gøre det lettere og enklere for de enkelte skoler og lærere at benytte tilbuddene aktivt.

Fritid

Der er tryk på foreningerne i Vordingborg Kommune og deres anvendelse af naturen og friluftsfaciliteter til deres aktiviteter.

I Vordingborg Kommune er ifølge Foreningsportalen 73 foreninger tilknyttet friluftsliv. Foreninger, der benytter sig af friluftsfaciliteterne, stier og ruter, havet og vandet til deres aktiviteter. Tælles de generelle foreninger og organisationer drejer det sig om 93 foreninger. Foreningerne er fordelt over hele Vordingborg Kommune men de fleste har en kystnær tilknytning. Ligesom de tre købstæder er beliggende ved kysten og de fleste foreninger er tilknyttet disse købstæder.

Naturvejlederen i Byg, Land og Miljø har i perioden 2014-2017 gennemført 210 offentlige ture enkelte alene og flere i samarbejde.

Af stærke foreninger i området er Ro- og Kajakklubber i alle tre købstæder og på Bogø en kajakklub.

Vandre- løbe og cykelklubber er bredt ud over hele Vordingborg Kommune og benytter både offentlige og private stier, veje og skove til deres aktiviteter.

Spejderbevægelsen står stærkt i området. Det er en af de foreningstyper, der både fordeler sig i byerne og i landsbyerne både langs kysten og inde i landet. Spejderne er naturlige brugere af alle friluftsfaciliteter i Vordingborg Kommune og benytter både offentlige og private stier, veje og skove til deres aktiviteter. En enkelt søspejdergruppe i Vordingborg Nordhavn skiller sig ud ved at lægge hovedparten af deres aktiviteter i forbindelse med områdets havne og havnearealer.

Friluftsrådet støtter foreningslivet igennem forskellige tilskud til friluftsliv og faciliteter, der kan søges af foreninger, kommuner og ildsjæle.

Turisme

Med Danmarks længste kystlinje er turismen i Vordingborg Kommune særligt rettet mod turisme, der er tilknyttet vandoplevelser.

En del er også knyttet op på de store naturværdier som Møns Klint og storslået natur tæt på sommerhusområder og købstæderne, der giver turisterne nem adgang til store naturoplevelser. Friluftslivet med faciliteter og naturoplevelser er to sider af samme sag. Ofte er friluftsfaciliteter tilknyttet store og smukke naturområder, da adgangen til naturen foregår via friluftsfaciliteter som stier, gangbroer, veje og spor, picnicsteder og sheltere med bålpladser.

Naturoplevelser er et stort potentiale for turisme i Vordingborg Kommune, og her er adgangen til naturen en vigtig faktor. Ruter, der er nationale eller byder på unikke oplevelser, både med natur og kultur, det være sig en cykelrute som Berlin-København eller vandreruten Camønoen, tiltrækker turister til området. I de seneste år har cykelruten Berlin-København gennemgået et kvalitetsløft og er blevet en kvalitetscykelrute. Sammen med Panoramaruterne, der er blevet færdigudviklet i 2016, har det tiltrukket flere cykelturister i 2016 og 2017 end tidligere set. Da det ikke er muligt at måle antallet af cykelturister, anslås en fordobling af cykelturister til især Møn at være nået i 2017.

Camønoen åbnede i juni 2016. Her tælles vandrere, der kommer forbi Møns Museum, der er startsted for vandrerne. Målet for det første år var 500 vandrere. Dette mål blev nået allerede på åbningsdagen. Ti-års målet har været 10.000 vandrere. I 2016 blev talt 9000 vandrere, i 2017 11.000 vandrere på Camønoen og i 2018 forventes endnu 11.000 vandrere at passere Møn, Bogø og Nyord. Der ud over må det formodes, ud fra unikke besøg på hjemmesiden www.camønoen.dk samt dialogen på diverse facebookgrupper relateret til vandring og friluftsliv, at det eksakte tal er meget større.

Bilag 1: Vordingborg Kommunes Miljøråd.

Formålet med Miljørådet jfr. det vedtagne kommissorium

"Miljørådet er et dialogforum for Vordingborg Kommune og borgerne om emner, der er relateret til natur, miljø, formidling, friluftsliv, planlægning i det åbne land og bæredygtighedsemner/LA21 – spørgsmål".

Medlemmer af Miljørådet

Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Skovforening, Dansk Landbrug, Dansk Kano og Kajakforbund, Danmarks Sportsfiskerforbund, Danmarks Jægerforbund, Skov – og Naturstyrelsen (nu Naturstyrelsen) og Sydsjællands Museum (nu Museerne Sydøstdanmark).

Medlemmerne pr. januar 2018

Organisation:	Repræsentant: Suppleant:
<i>Vordingborg Kommune (formand + næstformand)</i>	Else – Marie Langballe Sørensen Eva Sommer - Madsen
<i>Dansk Skovforening Amalievej 20, 1875 Frederiksberg C.</i>	Peter Oxholm Tillisch
<i>Dansk Landbrug</i>	Jesper Øbo Johansen
<i>Danmarks Sportsfiskerforbund</i>	Tommy Clausen
<i>Danmarks Jægerforbund</i>	Johnny Andersen
<i>Danmarks Naturfredningsforening</i>	Martin Vestergaard
<i>Friluftsrådet</i>	Bjarne Nielsen Suppleant Aage Carlsen
<i>Dansk Kano og Kajakforbund</i>	Jan Nielsen Suppleant Henrik B. Simonsen
<i>Dansk Ornitologisk Forening</i>	Henrik Dahl
<i>Muséerne Sydøstdanmark Slotsruinen 1, 4760 Vordingborg</i>	Kristoffer Buck Petersen Suppleant Jonas Christensen
<i>Naturstyrelsen Storstrøm Egehus, Tingsted 4800 Nykøbing F.</i>	Torben Hviid Suppleant Jørgen Sandby Nielsen

Sekretariat for Miljørådet: Afdeling for Byg, Land og Miljø v/ BLM chef Rolf Hoelgaard og chefkonsulent Paul Debois.

Læs mere om Miljørådet på hjemmesiden www.miljoeraadet.vordingborg.dk

Bilag 2:

Miljørådets proces i forhold til ”Tag temperaturen på friluftslivet i Vordingborg Kommune”.

Dette afsnit resumerer ganske kort Miljørådets proces frem mod ønsker og anbefalinger.

På mødet i Miljørådet d. 3. december 2012 blev der udtrykt ønske om at se udviklingsmulighederne for friluftslivet i kommunen.

Målet var i første omgang en minikonference med rapportering – inspireret af konceptet fra ”Tag temperaturen på naturen i Vordingborg Kommune” fra 2011.

Der blev efterfølgende nedsat en arbejdsgruppe bestående af repræsentanterne fra Dansk Skovforening, Friluftsrådet og Dansk Kano og Kajakforbund. Arbejdsgruppen skulle bistås af den kommunale administration.

Processen blev sværere end forventet. Arbejdsgruppen og administrationen holdt møder, emnet var med mellemrum på dagsordenen til miljørådsmøderne, men der var kun ringe fremdrift. Undervejs i processen blev det besluttet, at arbejdet skulle munde ud i en rapport med anbefalinger fra Miljørådet til kommunalbestyrelsen.

Miljørådsmødet d. 27. februar 2017 var et temamøde om friluftsliv som skulle give inspiration til den videre proces. Her blev emnet friluftsliv belyst med oplæg om ”potentialer for kystnære stier og vandaktiviteter”, ”kortmaterialer - hvor er der faciliteter ”klumper og huller””, ”turisme og friluftsliv” samt ”sundhed og friluftsliv”.

Kortlægning af eksisterende faciliteter, ruter mv. som var arbejdsgruppens mest arbejdstunge opgave, har været tidskrævende og ressourcebegrænset i administrationen. Det indsamlede materiale har undervejs i processen tillige været brugt til arbejdet med ”Blå eventyr – blå vand til alle”, ”Kystnære stier og Vandaktiviteter”, Camønoen, Biosfære Møn og forbedring af friluftsfaciliteterne i kommunens havne m.m.

På miljørådsmødet d. 6. november 2017 blev præsenteret og godkendt et forslag til skabelon for rapporteringen.

Det er denne skabelon der danner grundlaget for denne rapport.

Bilag 3 Kort over ruter, naturbaser og friluftsfaciliteter.

Bilag 4

Lister over foreninger i Vordingborg Kommune med friluftsliv som formål.

(Kilde Vordingborg Kommunes foreningsportal)

(NB! Sorteret jfr. Miljørådets definition / afgrænsning)

Foreningsnavn	Postnr	Bynavn	Aktiviteter
Orienteringsklubben af 1963	4760	Vordingborg	Idræt - Løb
Præstøløberne	4720	Præstø	Idræt - Løb
Møns Jagtforening	4780	Stege	Idræt - Jagt
Møns Løbe- og Motionsklub	4780	Stege	Idræt - Løb - Motion
Ulvsund	4771	Kalvehave	Idræt - Jagt
Strandjagtsforening Vordingborg-Dybsø-Aunø	4760	Vordingborg	Jagt - Skydning
Strandjagtsforening Sydsjællands Køre- og Rideforening	4720	Præstø	Idræt - Ridning
Viemose Rideklub	4771	Kalvehave	Ridning
Vordingborg Sportsrideklub	4760	Vordingborg	Ridning
Møns Sportsrideklub	4780	Stege	Ridning
Præstø Cyklisten	4720	Præstø	Cykelsport
Seniormotion og Trivsel	4760	Vordingborg	Gymnastik - Krolf - Petanque - Stavgang
Skinfaxi	4791	Borre	Ridning
Troldegårdens Rytterforening	4792	Askeby	Ridning
IF Svend Gønge - Klubben	4750	Lundby	Bevægelse - Cykelsport - Løb
Mern UIF - Løb og Gang	4735	Mern	Løb - Parkour
Ørslev GIF - Løb/Stavgang	4760	Vordingborg	Løb - Stavgang
Bogø IF - Løb og Gang	4793	Bogø By	Løb
Vordingborg og Omegns Jagtforening	4760	Vordingborg	Jagt - Skydning
IF Svend Gønge - Løbeklubben	4750	Lundby	Løb
IF Svend Gønge - BMX Cykling	4750	Lundby	Cykelsport
Astronomisk Selskab Præstø	4720	Præstø	Astronomi - Frivillighed

De Grønne Pigespejdere - Præstø	4720	Præstø	Frivillighed - Spejderaktivitet
DDS Sjølund	4760	Vordingborg	Frivillighed - Spejderaktivitet
DDS Møn	4780	Stege	Frivillighed - Spejderaktivitet
FDF Ørslev- Vordingborg	4760	Vordingborg	Frivillighed - Overnatning - Spejderaktivitet
KFUM Spejderne Præstø	4720	Præstø	Frivillighed - Spejderaktivitet - Udeliv
Møns 4H	4780	Stege	Dyrehold - Frivillighed - Havebrug - Madlavning - Udeliv
DDS Præstø - De Blå Spejdere	4720	Præstø	Frivillighed - Spejderaktivitet
De Grønne Pigespejdere - Sct. Clemens	4760	Vordingborg	Frivillighed - Spejderaktivitet
Sportsfiskerforeningen Storstrømmen	4773	Stensved	Fiskeri - Frivillighed
KFUM Kalvehave	4772	Langebaek	Frivillighed - Spejderaktivitet - Udeliv
KFUM Spejderne Vordingborg	4760	Vordingborg	Frivillighed - Spejderaktivitet - Udeliv
KFUM Lundby	4750	Lundby	Frivillighed - Spejderaktivitet - Udeliv
DDS Kong Volmer Gruppe	4760	Vordingborg	Frivillighed - Spejderaktivitet - Udeliv
DDS Kong Volmer Søtrop	4760	Vordingborg	Frivillighed - Sejlsport - Spejderaktivitet - Udeliv
Mern 4H	4735	Mern	Dyrehold - Frivillighed - Havebrug - Udeliv
Møns Sportsfiskerforening	4791	Borre	Fiskeri - Frivillighed
Præstø 4H	4720	Præstø	Biavl - Dyrehold - Frivillighed - Havebrug - Rollespil - Udeliv
Møn Friluftsgruppe	4780	Stege	Frivillighed - Udeliv
DDS Svend Gønge Division	4700	Næstved	Frivillighed - Spejderaktivitet - Udeliv
Vordingborg Brevdueforening	4760	Vordingborg	Dyrehold - Frivillighed - Udstilling
Vordingborg Fjerkræklub	4735	Mern	Dyrehold - Frivillighed - Udstilling
Nyråd Idrætsforening - Løbeklub	4760	Vordingborg	Løb
Sydsjællands Jæger og Hundeklub Præstø	4733	Tappernøje	Frivillighed - Hundetræning - Jagt
Bogø 4H	4793	Bogø By	Dyrehold - Frivillighed
Foreningen Historiske Planter	4791	Borre	Botanik - Naturpleje
Vordingborg Motions Cykelklub	4760	Vordingborg	Cykelsport
Det kongelige danske Haveselskab - Sydsjælland-Møn	4760	Vordingborg	Botanik
Møns Amatørgeologiske Forening	4780	Stege	Geologi - oplysning - Udeliv

KFUM/KFUK distrikt Østersøen	4100	Ringsted	Spejderaktivitet
Nyråd IF	4760	Vordingborg	Fodbold - Håndbold - Løb
Møns Cykelklub	4780	Stege	Cykelsport
4_5 NSE	4772	Langebæk	Frivillighed - Udeliv
Styregruppen til pasning af Fanefjord Sundhedspark	4792	Askeby	Naturpleje
Veteranernes Biavlsforening	4780	Stege	Biavl - Frivillighed
Foreningen Fjord til Fjord Naturstien	4760	Vordingborg	Naturpleje
Blomsterpigerne	4720	Præstø	Frivillighed - Havebrug
Amatørfiskerforeningen Bøgestrømmen	4720	Præstø	Fiskeri - Frivillighed
Præstø Fjord			
Dansk Sørednings Selskab Vordingborg Afdeling	4720	Præstø	Humanitær aktivitet - Søredning
Chokolade tøser	4640	Faxe	Astronomi - Madlavning
KiteClub Farø	4793	Bogø By	Motion - Sejlsport - Udeliv
Fodslaw Nykøbing Falster	4760	Vordingborg	Stavgang
Idas Venner	4780	Stege	Bevaring - Cykelsport - Historie - Udeliv
Møns Sportsdykkerklub	4780	Stege	Dykning - Idræt
Sejlklubben Møn	4780	Stege	Idræt - Sejlsport
Sejlkubben Snekken Vordingborg	4760	Vordingborg	Idræt - Sejlsport
Stege Roklub	4780	Stege	Kajak - Kajakpolo - Roning
Storstrømmens Dykkerklub	4760	Vordingborg	Dykning - Idræt
Bogø Sejlkub	4793	Bogø By	Idræt - Sejlsport
Sejlkubben Ulvsund	4771	Kalvehave	Sejlsport
Vordingborg Ro- og Kajakklub	4760	Vordingborg	Kajak - Kajakpolo - Roning
Præstø Sejlkub	4720	Præstø	Sejlsport
Bådelauget Dalen	4720	Præstø	Sejlsport
DDS Kong Volmer Søtrop	4760	Vordingborg	Frivillighed - Sejlsport - Spejderaktivitet - Udeliv
Præstø Bådejerklub	4720	Præstø	Sejlsport
Lindebroens Jollelaug	4793	Bogø By	Idræt - Sejlsport
Vintergæs - Vordingborg	4760	Vordingborg	Svømning
Vinterbadelaug			
Præstø Padle og Kajak Klub	4720	Præstø	Kajak - Sejlsport
Bogø Portalen	4793	Bogø By	Frivillighed - Kajakpolo
KiteClub Farø	4793	Bogø By	Motion - Sejlsport - Udeliv
Kalvehave Havbadeforening	4771	Kalvehave	Svømning

Præstø Vinterbadeklub	4720	Præstø	Svømning
DDS Sjølund	4760	Vordingborg	
Triathlon Vordingborg /DGI	4760	Vordingborg	
Møn Trollingklub			
Bogø Kajakklub			
Projekt Nordhavn			

Bilag 5 Vordingborg Kommunes vision og politiske målsætninger.

Vordingborg Kommunes vision 2030, politikker og tilhørende politiske målsætninger indeholder udmeldinger om friluftslivet og om de sammenhænge, hvor der er samspil.

Nedenfor udvalgte afsnit fra vision og politikker, der relaterer til Miljørådets indspil. Den fulde version af vision og politiske målsætninger kan ses på kommunens hjemmeside.

Kommunalbestyrelsens vision for Vordingborg Kommune i 2030

Vordingborg Kommune er storbyens sundeste og smukkeste forhave, summende af aktivitet, med internationalt udsyn og et blomstrende erhvervsliv.

Visionen skal opfyldes ved at:

- Dyrke de kvaliteter, der skaber rammerne om det gode og sunde liv
- Give familier mulighed for at få hverdagen til at hænge sammen
- Sikre et højt internationalt lærings- og uddannelsesniveaue fra barn til voksen
- Udnytte kommunens placering mellem storbyerne til at skabe flere arbejdspladser og vækst i erhvervslivet
- Fokuserer på samarbejdet og fællesskabet mellem borgere og mellem vore købstæder og vore landdistrikter

Citat fra vision 2030.

”Naturen og vandet skaber den perfekte ramme for at familien og aktive mennesker kan leve et sundt og aktivt liv, opleve fællesskaber og slappe af. Det er nemt at komme ud i naturen på lange gåture eller cykelture langs kysterne. Det vilde landskab, lækre strande og hyggelige havne med gode faciliteter og små opholds- og aktivitetssteder langs kysten gør kommunen attraktivt for sejlere og friluftsmennesker, der nyder det aktive liv, hvor hele familien kan være med.”

Citater fra politikker:

Politik for sundhed:

”Vi anvender Vordingborg Kommunes rige natur som et strategisk redskab til sundhedsfremme”

Politik for Natur og Miljø:

Natur, erhverv og turisme

”Vordingborg Kommune har et smukt kystlandskab og en mangfoldig natur, der får kommunen til at fremstå som en smuk forhave til den københavnske storby. Kommunen skal være kendt for sin skønne natur og sin rene luft, vand og jord til gavn og glæde for borgernes sundhed, læring og friluftsliv samt turisternes rekreative muligheder”

Naturbevarelse og klimasikring.

”Kommunens unikke natur skal hænge sammen i et naturnetværk med høj vand- og naturkvalitet og med gode adgangsforhold for borgere og turister. Vi sigter mod en bæredygtig balance mellem klimasikring, beskyttelse af værdifulde naturområder og hensynet til borgernes fritidsaktiviteter og naturerhvervenes muligheder for udfoldelse. ”

Samskabelse og inddragelse

”Vi inddrager borgerne i bevarelsen af – og den brede offentligheds adgang til – kommunens mange kulturhistoriske, naturhistoriske og miljømæssige kvaliteter. ”

Politik for kultur, idræt og fritid

”Alle borgere har mulighed for et aktivt og meningsfuldt fritidsliv”

Vordingborg Kommune

Postboks 200

Østergårdstræde 1A

4772 Langebæk

Tlf. 55 36 36 36